

ประโยค ป.ธ.๙
แต่ง ไทยเป็นมคอธ
สอบ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

การสังคายยานั้น เมื่อพระเจ้าโศกเริ่มอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา พระภิกษุสงฆ์ในอินเดียยังต่างกันเป็น ๒ นิกาย คือ เป็นพวกที่ถือลัทธิเถรวาทนิกาย ๑ ถือลัทธิอาจรวาทนิกาย ๑ เนื่องจากเหตุซึ่งเกิดขึ้นครั้งทำทุติยสังคายนาดังกล่าวมาแล้ว แต่เมื่อถึงสมัยชั้นนี้ยังเกิดลัทธิต่าง ๆ ในนิกายอันเดียวกันนิกายหนึ่งมีลัทธิเรียกชื่อต่าง ๆ กันกว่าลัทธิ พระเจ้าโศกทรงเลื่อมใสในพระโมคคัลลีบุตรติสเถร ผู้เป็นสังฆนายกนิกายเถรวาทที่ถือลัทธิเรียกว่า วิภัสชวาทิ จึงทรงอุปการะยกย่องพระสงฆ์ซึ่งเป็นสหธรรมิกแห่งพระโมคคัลลีบุตรติสเถร

ในหนังสือมหาวงศ์กล่าวว่า เมื่อพวกเดียรถีย์เห็นว่าพระภิกษุสงฆ์ได้ลาภสักการต่าง ๆ แต่ราชสำนัก ก็พากันเข้าปลอมบวชเป็นภิกษุเป็นอันมาก จนเป็นเหตุให้เกิดรังเกียจกันขึ้นในสังฆมณฑล ความทราบถึงพระเจ้าโศกมหาราช จึงให้พิจารณาด้วยการไล่เลียงคดี ถ้าภิกษุรูปใดแสดงคติวิปลาสเห็นพิรุช ก็ให้สึกเสีย จนสิ้นมลทินสังฆมณฑลแล้ว จึงทรงอาราธนาพระสงฆ์มีพระโมคคัลลีบุตรติสเถรเป็นประธาน ให้ประชุมกันทำสังคายนาพระธรรมวินัยที่กรุงปาฏลีบุตร มหานครราชธานี อีกครั้งหนึ่ง นับเป็นครั้งที่ ๓ เรียกว่า "ตติยสังคายนา"

เรื่องตรงนี้น่าสันนิษฐานว่า เหตุที่แท้ เห็นจะเกิดแต่ข้อที่พระสงฆ์แตกกันเป็นนิกายเถรวาท และอาจรวาทมาตั้งแต่ครั้งทำทุติยสังคายนานั้นเอง ในระยะเวลา ๑๐๐ ปี ตั้งแต่แตกกันมานั้น พวกภิกษุสงฆ์นิกายอาจรวาทเห็นจะแก้ไขพระธรรมวินัยให้พ้นเพื่อนหนักขึ้นอีก จนสงฆ์ ๒ นิกายกลายเป็นนานาสังวาสร่วมสังฆกรรมกันไม่ได้ เห็นจะเป็นด้วยเหตุนี้ พระเจ้าโศกจึงให้กำจัดภิกษุพวกอาจรวาทเสียจากสังฆมณฑลให้คงมีแต่สงฆ์นิกายเถรวาทแล้วให้ทำสังคายนา เพื่อจะให้พระสงฆ์ถือพระธรรมวินัยเป็นลัทธิอันเดียวกันทั้งหมด

การสังคายนาพระธรรมวินัย พวกถือพระพุทธศาสนาทุกประเทศยอมรับร่วมกันเพียง ๓ ครั้งเท่านั้น แต่ขึ้นไป เมื่อพระพุทธศาสนาแพร่หลายไปถึงนานาประเทศต่างประเทศก็ทำสังคายนาตามเหตุการณ์ที่มีในประเทศนั้น ๆ หนับร่วมกันไป พระธรรมวินัยที่สาธยายในครั้งทำตติยสังคายนาครั้งที่ ๓ ใช้ภาษามคธ วิธีสังคายนาที่ทำ ก็เห็นจะเป็นทำนองเดียวกันที่ทำมาแล้ว ๒ ครั้งก่อน จะผิดกันเป็นข้อสำคัญ ก็แต่ต้องเลือกคัควาทะอื่นซึ่งมีแทรกแซงในพระธรรมวินัยออกเสียเป็นอันมาก คงไว้แต่ที่เชื่อว่าตรงตามวาทะซึ่งพระอริยสาวกได้เรียบเรียงไว้เมื่อครั้งทำปฐมสังคายนา แล้วท่องจำสั่งสอนกันสืบมา

—◆—
ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๙

แต่ง ไทยเป็นมคอ

พ.ศ. ๒๕๓๘

อวยุทธิ ตติยสงคีตีกถา ๑ ยथा กิร อโสโก นาม ชตติโย महाराजा आतो
 पुरुरसासनसुस्पुदमग्नं गरोदि, दधा चमपुथिपवासि गिगुसुगोम देरवाथनिकायिโก आजरियनिकायिโก
 जादि तुविठा विाकमापञ्चि १ सा हि तुपुथिरसुग्निकायसुस्पुपददि यदावुदतनयेन
 तुदियसुगीतिकालोदेव पादुरोहो १ ओदाप्रगाके ददुदेव ऐकेगसुस सुग्निकायसुस लथुथि
 तसुदुदराहि नानानामाहि लथुथिहि विाकमापञ्चि १ ओसोโก पुन चतुदियो महाराजा यो
 मोककुलीपुदतदिसुसुदेवो विगुञ्चवाथिदि ऐवंनामाय लथुथिया पुसनानं देरवाथनिकायिगानं
 गिगुञ्चुं सुग्ननायโก होदि सुग्नपरिदायโก, दसुमीयेव ओगिपुसुनो दसुसेव सथरुमुगिगानं गिगुञ्चुं
 उुपकारं गरोदि, देवेव सकुगरोदि करुगरोदि मानेदि पुञ्चेदि १

วุดตถุเหตัง มหาवंเส दधा กิร ओद्युทธิตุद्यिया ओพาโร राชนิเวसनโด ลากสกุกาโร
 गिगुसुसुगसुस उुपुपुनो होदिदि ऐगुयेयेन सयेमेव मुद्युतेดुवा กาสายานิ ओจจาतेदुवा
 पुरुरसासने गिगुञ्चुกาवं तसुसेदुवा विजरीसु १ देनेव ज सुग्नमुद्युते ऐ ओपुथุथุ उุथปาथि १ दं
 सुदुवा ओसोโก นาม चतुदियो महाराजा गिगुसुगुं सुनนิปาतेदुवा ऐकेलथุथिऐ ऐकेलथุथिऐ
 गिगुञ्चु ऐकेโด ऐकेโด कारेदुवा ऐकेमेกं गिगुसुसुमुหं ปगुโกसापेदुवा กीवाथि กिर
 सुमासमुपुथุโรदिओาथिना नेयेन पुञ्जि, यो ऐकेด गिगुसुगोम उุथุथุमुं उุथุथिनยं थिऐयेย,
 दसुसेव सेดुگانि वุดดานิ तदुवा उुपुपुพพาเซสิ ยาว सुग्नमुद्युते ऐ उุพुथุथุ อนุदुरาथि,
 परिสุथุथุयेव पुरुरसासनं १ ओด सो पुनरेव मोककुलीपुदतदिसुसुदेवपुมุञ्चं गिगुसुगुं ओदुदโน
 राชธานีगुदे पागुलीपुदतमहानकरे रुमुวินयं सुगคายिदुं सुनนิปาतेสิ १ ओयेमेव हि
 रुमुวินयसुगीति ददियวาเร กदुदुदा ददियसुगीतिदि वุดตาดิ १

สนุนิฎุชานเมวเมตต ทฎุชพุทัง सा हि गिगुसुगोम देरवाथनिकायिโก ओहोสิ
 आजरियनिकायिโก जादि तुपुथिरसुग्निकायसुस्पुपददि यथा तुदियसुगीति गदा, दधायेव ओगुविसु
 मुद्युदे १ दโด ज वसुससुदसुपुगनुदरे आजरियनिकायिโก गिगुसुगोम यาว तुपुथिरसुग्निकायो
 नानासुवासिโก ओहोสิ न ज ऐकेโด सुग्नगुमुगुगาสि, दाव गियोयोसु मदुदाय रुमुमुद्युजेव

